

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ - ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η λειτουργία τους

Η ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

1. Δίνει έμφαση στο υποκείμενο , που ενεργεί (έμφυχο ή άφυχο).
2. Προσδίδεται ΖΑΠ δηλαδή ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο λόγο.
3. Προσδίδεται υποκειμενική χροιά στα λεγόμενα του συγγραφέα.
4. Το ύφος γίνεται οικείο και προσφιλές προς τον αναγνώστη.
5. Προσδίδεται ευκρίνεια και καθαρότητα στη ροή του λόγου.

Η ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

- 1) Δίνει έμφαση στην ενέργεια του ρήματος .
- 2) Προσδίδεται αντικειμενική χροιά στα λεγόμενα του συγγραφέα.
- 3) Το ύφος γίνεται σοβαρό και αυστηρό.
- 4) Το ύφος είναι σύνθετο και πιο επιτηδευμένο.
- 5) Αποχρωματίζεται ο λόγος από συναισθηματισμούς.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ

ΒΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

- Πραγματοποιούμε **σύνταξη** της περιόδου
- Ξεχωρίζουμε τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις, οι οποίες θα παραμείνουν ως έχουν.

ΒΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

- Μετατρέπουμε το **αντικείμενο** της ενεργητικής σύνταξης σε υποκείμενο της παθητικής (Εάν το ρήμα της ενεργητικής σύνταξης είναι μεταβατικό και συντάσσεται με δύο αντικείμενα, τότε το άμεσο αντικείμενο θα λειτουργήσει ως υποκείμενο της παθητικής σύνταξης. Το έμμεσο παραμένει ως έχει)

ΒΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

Το **ποιητικό αίτιο** δηλώνεται : *από + αιτιατική*

Υπάρχει όμως και σε υποβόσκουσα (κρυφή) μορφή , που δηλώνεται με απλή γενική πτώση. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα, που δόθηκε στις πανελλαδικές εξετάσεις του 2009, όπου το ποιητικό αίτιο βρίσκονταν σε γενική πτώση.

Π.χ. Η μάχη **του ανθρώπου** δε θα χαθεί, ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο.[Πανελλαδικές εξετάσεις 2009]

Του ανθρώπου = από τον άνθρωπο. Συνεπώς, η σύνταξη είναι παθητική

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Η πολιτεία θα παραχωρήσει **χρήματα στους πολίτες**

Χρήματα(ως υποκείμενο πλέον) θα παραχωρηθούν **στους πολίτες** (το έμμεσο αντικείμενο παραμένει όπως είναι) από την πολιτεία

- Το ρήμα συντάσσεται με δύο αντικείμενα(**χρήματα – στους πολίτες**).

Το άμεσο αντικείμενο είναι τα «χρήματα» και το έμμεσο «στους πολίτες». Τα χρήματα θα μετατραπούν σε υποκείμενο στην παθητική φωνή, ενώ το «στους πολίτες», που είναι το έμμεσο αντικείμενο θα παραμείνει όπως είναι.

- Επιπλέον, το ρήμα μετατράπηκε στην αντίστοιχη παθητική του φωνή

Παραχωρήσει = θα παραχωρηθούν

- Τέλος, το υποκείμενο της ενεργητικής φωνής μετατρέπεται σε ποιητικό αίτιο στην παθητική φωνή.

Η πολιτεία = από την πολιτεία

1^η ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ :

Για τον εντοπισμό της σύνταξης, δηλαδή εάν έχουμε ενεργητική ή παθητική σύνταξη, **σημασία έχει η διάθεση του ρήματος και όχι η φωνή**. Η φωνή είναι μόνο το φαίνεσθαι, που συχνά δεν καθορίζει το είδος της σύνταξης. Εν αντιθέσει, η διάθεση είναι αυτή , που θα καθορίσει το είδος της σύνταξης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Ο ήλιος **λιώνει** τους πάγους.[ενεργητική φωνή – ενεργητική διάθεση]

Οι πάγοι **λιώνουν** από τον ήλιο.[ενεργητική φωνή – παθητική διάθεση]

2^η ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Υπάρχουν ορισμένα ρήματα , που λέγονται **αποθετικά**. Τα συγκεκριμένα ρήματα είναι παθητικής φωνής , αλλά έχουν ενεργητική διάθεση και συνεπώς μπορούν να μετατραπούν στην παθητική φωνή μόνο με περιφραστικό τρόπο :

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

- Εκμεταλλεύομαι = γίνομαι αντικείμενο εκμετάλλευσης
- Περιποιούμαι = δέχομαι περιποίηση
- Δέχομαι = γίνομαι δεκτός
- Αντιλαμβάνομαι = γίνομαι αντιληπτός
- Υπόσχομαι = δίνω υπόσχεση

3^η ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Φυσικά, όλοι οι ομοιόπρωτοι **προσδιορισμοί**, που αφορούν στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο τρέπονται στην αντίστοιχη πτώση με αυτήν, που θα μετασχηματιστούν οι όροι, που προσδιορίζουν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Η **επιμελής** μητέρα φροντίζει το παιδί.

Το παιδί δέχεται φροντίδα **από την επιμελή μητέρα**.

Το επίθετο επιμελής λειτουργεί ως ομοιόπρωτος επιθετικός προσδιορισμός στο υποκείμενο, που είναι η μητέρα. Εφόσον το υποκείμενο της ενεργητικής σύνταξης θα γίνει ποιητικό αίτιο, το εν λόγω επίθετο θα μετατραπεί σε αιτιακή πτώση, αφού πλέον προσδιορίζει την μητέρα, που λειτουργεί ως ποιητικό αίτιο και δηλώνεται με αιτιακή πτώση.